ਪ੍ਰਭਾਗੀਆ ਵਣ ਅਧਿਕਾਰੀ ਅਵਧ ਵਣ ਪ੍ਰਭਾਗ

ਬਨਾਮ

ਅਰੁਣ ਕੁਮਾਰ ਭਾਰਦਵਾਜ (ਮ੍ਰਿਤਕ) ਦੁਆਰਾ ਕਾਨੂੰਨੀ ਨੁਮਾਇੰਦੇ ਅਤੇ ਹੋਰ

(2009 ਦਾ ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 7017)

05 ਅਕਤੂਬਰ, 2021

[ਹੇਮੰਤ ਗੁਪਤਾ ਅਤੇ ਵੀ. ਰਾਮਾਸੁਬਰਾਮਨੀਅਮ, ਜੇ.ਜੇ.]

ਯੂ.ਪੀ. ਜ਼ਿਮੀਂਦਾਰੀ ਖਾਤਮਾ ਅਤੇ ਭੂਮੀ ਸੁਧਾਰ ਐਕਟ, 1950 – ਧਾਰਾ 4, 117 – ਭਾਰਤੀ ਜੰਗਲਾਤ ਐਕਟ, 1927 – ਧਾਰਾ 3-6, 20 – ਯੂ.ਪੀ. ਦੀ ਇਕਸੁਰਤਾ ਹੋਲਡਿੰਗਜ਼ ਐਕਟ, 1953 – ਧਾਰਾ 48, 49 – ਜੰਗਲਾਤ ਵਿਭਾਗ ਵੱਲੋਂ ਮਾਲ ਰਿਕਾਰਡ ਨੂੰ ਠੇਕੇਦਾਰ ਦੇ ਨਾਮ ਤੋਂ ਜੰਗਲਾਤ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਨਾਮ ਤੱਕ ਸੁਧਾਰਨ ਲਈ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕਾਰਵਾਈ – ਅਰਜ਼ੀ ਵੀ ਖਾਰਜ - ਅਪੀਲ ਵੀ ਖਾਰਜ ਏਕੀਕਰਨ ਦੇ ਡਿਪਟੀ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਨੇ ਅਰਜ਼ੀ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਖਸਰਾ ਨੰਬਰ 1576 ਅਤੇ 1738 ਦੀ ਮਾਲੀਆ ਐਂਟਰੀ ਨੂੰ ਜੰਗਲਾਤ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਨਾਮ 'ਤੇ ਠੀਕ ਕਰਨ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦਿੱਤੇ - ਕਿਰਾਏਦਾਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ, ਏਕੀਕਰਨ ਦੇ ਡਿਪਟੀ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ - ਅਪੀਲ 'ਤੇ: ਗਾਓਂ ਸਭਾ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਲੀਜ਼ ਦੇਣ ਦੇ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਸੀ - ਇੱਕ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਤਹਿਤ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਤ ਸੂਚਨਾ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਜੰਗਲਾਤ ਵਿਭਾਗ ਕੋਲ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਮਾਲਕੀ - ਇਹ ਠੇਕੇਦਾਰ ਹੀ ਸੀ ਜਿਸ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਸਮਰੱਥ ਅਥਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਲਿਖਤੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਹੋਏ ਸਮਝੌਤੇ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਜੰਗਲ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ 'ਤੇ ਮਾਲਕੀ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨਾ ਪੈਂਦਾ ਸੀ ਪਰ ਅਜਿਹਾ ਕੋਈ ਸਮਝੌਤਾ ਪੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ - ਠੇਕੇਦਾਰ ਸਿਰਫ ਮਾਲ ਰਿਕਾਰਡ ਵਿੱਚ ਐਂਟਰੀ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਕਿਸੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ - ਮਾਲ ਰਿਕਾਰਡ ਸਿਰਲੇਖ ਦਾ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਨਹੀਂ ਹੈ - ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਕਿ ਕੰ ਏਕੀਕਰਨ ਦੇ ਡਿਪਟੀ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਦਾ ਹੁਕਮ ਬਹਾਲ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਭਾਰਤੀ ਜੰਗਲਾਤ ਐਕਟ, 1927:

ਧਾਰਾ 5- ਬਾਰ ਅੰਡਰ - ਚਰਚਾ ਕੀਤੀ ਗਈ।

ਧਾਰਾ 4 - ਲੋੜਾਂ - ਵਿਚਾਰ-ਵਟਾਂਦਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੱਤੀ

ਆਯੋਜਿਤ: 1.1 ਖਾਤਮਾ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 4 ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ 11.10.1952 ਨੂੰ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਸੂਚਨਾ ਇਸ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨਾਲ ਸੀ ਕਿ ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਸਥਿਤ ਸਾਰੀਆਂ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਹੋਣਗੀਆਂ। ਕਾਲਮ 5 ਵਿੱਚ ਕਾਲਮ 5 ਵਿੱਚ 162 ਏਕੜ ਪਿੰਡ ਵਿੱਚ ਗੈਰ-ਖੇਤੀ ਵਾਲੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਪਿੰਡ ਦੀ 162 ਏਕੜ ਜ਼ਮੀਨ

ਕਾਸਮੰਡੀ ਖੁਰਦ ਪਿੰਡ ਸਮਾਜ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਆਵੇਗੀ। ਅਜਿਹੀ ਸੂਚਨਾ ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਸਾਰੇ ਅਧਿਕਾਰ, ਸਿਰਲੇਖ ਅਤੇ ਵਿਆਜ, ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸਮਝੇ ਜਾਣਗੇ। ਅਬੈਲੇਸ਼ਨ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 117 ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਰਾਜ ਜੰਗਲਾਂ ਸਮੇਤ ਇਸ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਇੱਕ ਆਮ ਜਾਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਆਦੇਸ਼ ਦੁਆਰਾ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਨੂੰ ਪਿੰਡ ਸਭਾ ਅਤੇ ਹੋਰ ਸਥਾਨਕ ਅਥਾਰਟੀਆਂ ਨੂੰ ਤਬਦੀਲ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਕਿਸੇ ਵੀ ਧਿਰ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਜ਼ਮੀਨ, ਜੋ ਕਿ 11.10.1952 ਦੇ ਸੂਚਨਾ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਸੀ, ਰਾਜ ਦੁਆਰਾ ਕਿਸੇ ਆਮ ਜਾਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਸੀ ਕਿ ਇਸ ਨੂੰ ਗਾਓਂ ਸਭਾ ਅਤੇ/ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਸਥਾਨਕ ਅਥਾਰਟੀ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਤਬਦੀਲ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਇਸ ਲਈ, 11.10.1952 ਦੇ ਸੂਚਨਾ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਜ਼ਮੀਨ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਰਾਜ ਕੋਲ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕਾਸਮੰਡੀ ਖੁਰਦ ਵਿੱਚ ਸਥਿਤ 162 ਏਕੜ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ 23.11.1955 ਨੂੰ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਅਜਿਹੀ ਸੂਚਨਾ ਵਿੱਚ ਦੱਸੀਆਂ ਸੀਮਾਵਾਂ ਵਾਲੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਵਰਣਨ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਜੰਗਲਾਤ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 6 ਤਹਿਤ ਪਿੰਡ ਕਾਸਮੰਡੀ ਖੁਰਦ ਦੇ ਖਸਰਾ ਨੰਬਰ 1576 ਦੀ 20 ਬੀਘੇ 13 ਬਿਸਵਾ ਅਤੇ 10 ਬਿਸਵਾਨਸੀ ਸਮੇਤ 162 ਏਕੜ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿਚ ਇਕ ਹੋਰ ਘੋਸ਼ਣਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਜੰਗਲਾਤ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 4 ਤਹਿਤ ਕਿਸੇ ਵੀ ਜ਼ਮੀਨ ਨੂੰ ਰਾਖਵਾਂ ਜੰਗਲ ਐਲਾਨਣ ਲਈ ਸੂਚਨਾ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੇ ਅਜਿਹੀ ਜ਼ਮੀਨ 'ਤੇ ਰਾਜ ਦਾ ਮਾਲਕੀ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ ਜਾਂ ਜੇ ਉਹ ਉਸ ਦੀ ਉਪਜ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ। ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਕੋਲ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਜੰਗਲ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਹੈ ਜੇ ਜ਼ਮੀਨ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਹੈ ਜਿਸ 'ਤੇ ਮਾਲਕੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। 11.10.1952 ਦੇ ਸੂਚਨਾ ਅਨੁਸਾਰ 162 ਏਕੜ ਜ਼ਮੀਨ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਸੀ। ਜੰਗਲਾਤ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 4 ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਜ਼ਮੀਨ ਨੂੰ ਰਾਖਵੇਂ ਜੰਗਲ ਵਜੋਂ ਗਠਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਸੂਚਨਾ ਜਾਰੀ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ। 23.11.1955 ਨੂੰ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਸੂਚਨਾ ਵਿੱਚ, ਇੱਕ ਘੋਸ਼ਣਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ 162 ਏਕੜ ਜ਼ਮੀਨ ਜੰਗਲ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਹੋਵੇਗੀ। ਜੰਗਲਾਤ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 4 ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ (1) ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਸੜਕਾਂ, ਨਦੀਆਂ, ਪਹਾੜਾਂ ਜਾਂ ਹੋਰ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਜਾਂ ਅਸਾਨੀ ਨਾਲ ਸਮਝਣਯੋਗ ਸੀਮਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਜੰਗਲ ਦੀਆਂ ਸੀਮਾਵਾਂ ਦਾ ਵਰਣਨ ਕਰਨਾ ਕਾਫ਼ੀ ਹੋਵੇਗਾ। 23.11.1955 ਦੇ ਸੂਚਨਾ ਵਿੱਚ ਇਸ ਵਿੱਚ ਦੱਸੇ ਗਏ ਚਾਰੇ ਪਾਸਿਆਂ ਦੀਆਂ ਸੀਮਾਵਾਂ ਹਨ। ਜੰਗਲਾਤ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 4 ਦੇ ਤਹਿਤ ਕੋਈ ਹੋਰ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਹ ਜੰਗਲਾਤ ਐਕਟ ਦੀ ਸਿਰਫ ਧਾਰਾ 6 ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਪ੍ਰਸਤਾਵਿਤ ਜੰਗਲ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਅਤੇ ਸੀਮਾਵਾਂ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੈ। ਜੰਗਲਾਤ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 6 ਦੀ ਅਜਿਹੀ ਧਾਰਾ (ਏ) ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਖਸਰਾ ਨੰਬਰਾਂ ਦਾ ਵੇਰਵਾ ਜੋ ਇਸ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਸਨ

ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਘੋਸ਼ਣਾ ਵਿੱਚ 162 ਏਕੜ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਮਿਲਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਕਾਨੂੰਨੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆਤਮਕ ਲੋੜਾਂ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹਨ. ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਜੰਗਲਾਤ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 20 ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਨ ਤੋਂ ਇਹ ਨਹੀਂ ਪਤਾ ਲੱਗਦਾ ਕਿ ਰਾਖਵੇਂ ਜੰਗਲ ਲਈ, ਸੂਚਨਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਤ ਕਰਨ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੈ ਪਰ ਧਾਰਾ 20 ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਜਿਹੀ ਸੂਚਨਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕੋਈ ਸਮਾਂ ਸੀਮਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਭਾਵੇਂ ਜੰਗਲਾਤ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 20 ਅਧੀਨ ਸੂਚਨਾ ਜਾਰੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਜੰਗਲਾਤ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 5 ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ, ਅਜਿਹੀ ਸੂਚਨਾ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਜ਼ਮੀਨ 'ਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਮਨਾਹੀ ਹੈ, ਸਿਵਾਏ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂ ਉਸ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਲਿਖਤੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕੀਤੇ ਗਏ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਰਾਹੀਂ। ਕਿਉਂਕਿ ਅਜਿਹਾ ਕੋਈ ਲਿਖਤੀ ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ ਰਾਜ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂ ਉਸ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜਿਸ ਨੂੰ ਇਹ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਇਸ ਲਈ ਪਿੰਡ ਸਭਾ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਲੀਜ਼ ਦੇਣ ਦੇ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਸੀ। [ਪੈਰਾ 16-18,22,24] [247- ਸੀ-ਐਚ; 248- ਏ; 249- ਬੀ-ਸੀ; 250- ਸੀ-ਈ]

ਯੂ.ਪੀ. ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਏਕੀਕਰਨ ਦੇ ਡਿਪਟੀ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਅਤੇ ਹੋਰ (1996) 5 ਐਸਸੀਸੀ 194: [1996] 3 ਪੂਰਕ ਐਸਸੀਆਰ 191; *ਉੱਤਰਾਖੰਡ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਕੁਮਾਉਂ ਸਟੇਨ ਕਰਸ਼* (2018) 14 ਐਸਸੀਸੀ 537: [2017] 11 ਐਸਸੀਆਰ 591; *ਪ੍ਰਹਿਲਾਦ ਪ੍ਰਧਾਨ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਸੋਨੂੰ ਕੁਮਹਾਰ ਅਤੇ ਹੋਰ,* (2019) 10 ਐਸਸੀਸੀ 259: [2019] 14 ਸਕੇਲ 49 - 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ।

1.2 ਫਸਲੀ ਸਾਲ 1395 ਤੋਂ 1400 ਲਈ ਛੇ ਸਾਲਾਨਾ ਖਟੌਨੀ ਇਸ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨਾਲ ਹੈ ਕਿ ਜ਼ਮੀਨ ਨੂੰ ਜੰਗਲਾਤ ਐਕਟ ਅਨੁਸਾਰ ਰਾਖਵੇਂ ਜੰਗਲ ਵਜੋਂ ਤਬਦੀਲ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਅਜਿਹਾ ਮਾਲੀਆ ਰਿਕਾਰਡ ਖਸਰਾ ਨੰਬਰ 1576 ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਹੈ। ਇਹ ਸਿਰਫ 1394 ਫਾਸਲੀ ਤੋਂ 1395 ਫਾਸਲੀ ਦੀ ਮਿਆਦ ਦੇ ਮਾਲ ਰਿਕਾਰਡ ਵਿੱਚ ਹੈ, ਕਿਰਾਏਦਾਰਾਂ ਦੇ ਨਾਮ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਮਿਲਦਾ ਹੈ ਪਰ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਆਧਾਰ ਦੇ। ਮਾਲੀਆ ਰਿਕਾਰਡ ਸਿਰਲੇਖ ਦਾ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਭਾਵੇਂ ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਦਾ ਨਾਮ ਮਾਲ ਰਿਕਾਰਡ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਹੈ ਪਰ ਜੰਗਲਾਤ ਐਕਟ ਤਹਿਤ ਲੀਜ਼ ਬਣਾਉਣ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਹਾਇਕ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਅਜਿਹੀ ਐਂਟਰੀ ਬੇਅਰਥ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਨਾਲ ਗੁੰਡਾ ਸਭਾ ਦੇ ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਵਜੋਂ ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਹੋਣ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤੀ ਗਈ 12 ਬੀਘੇ ਜ਼ਮੀਨ 'ਤੇ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ, ਮਾਲਕੀ ਜਾਂ ਵਿਆਜ ਪੈਦਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਏਕੀਕਰਨ ਐਕਟ ਤਹਿਤ ਕਿਰਾਏਦਾਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਇਤਰਾਜ਼ਾਂ ਅਤੇ ਜੰਗਲਾਤ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਇਤਰਾਜ਼ਾਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਕਿਉਂਕਿ ਜੰਗਲਾਤ ਵਿਭਾਗ ਵੱਲੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕੋਈ ਇਤਰਾਜ਼ ਦਾਇਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਇਸ ਲਈ ਇਤਰਾਜ਼ਾਂ 'ਤੇ ਰੋਕ ਲਗਾਈ ਜਾਵੇਗੀ

ਏਕੀਕਰਣ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 49 ਦੁਆਰਾ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਜਿਹੀ ਖੋਜ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਗਲਤ ਹੈ। ਇਹ ਜ਼ਮੀਨ ਇੱਕ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਤਹਿਤ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਤ ਸੂਚਨਾ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਜੰਗਲਾਤ ਵਿਭਾਗ ਕੋਲ ਹੈ। ਇਹ ਠੇਕੇਦਾਰ ਸੀ ਜਿਸ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਸਮਰੱਥ ਅਥਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਲਿਖਤੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਮਝੌਤੇ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਜੰਗਲ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ 'ਤੇ ਹੱਕ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨਾ ਪਿਆ ਸੀ ਪਰ ਲਿਖਤੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹਾ ਕੋਈ ਸਮਝੌਤਾ ਪੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਸਿਰਫ ਮਾਲ ਰਿਕਾਰਡ ਵਿੱਚ ਐਂਟਰੀ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਧਿਕਾਰ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। 8.7.2004 ਨੂੰ ਏਕੀਕਰਨ ਦੇ ਡਿਪਟੀ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਬਹਾਲ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 27-29] [252- ਸੀ-ਜੀ]

<u>ਕੇਸ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਹਵਾਲਾ</u>

[1996] 3 ਪੂਰਕ ਐਸ. ਸੀ. ਆਰ. 191 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਪੈਰਾ 23

[2017] 11 ਐਸ. ਸੀ. ਆਰ. 591 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਪੈਰਾ 25

ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ: 2009 ਦੀ ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 7017।

2004 ਦੀ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੰਬਰ 576 (ਵਿਰੋਧੀ) ਵਿੱਚ ਇਲਾਹਾਬਾਦ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ 30.11.2005 ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਤੋਂ।

ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਵਕੀਲ ਰਵਿੰਦਰ ਰਾਏਜ਼ਾਦਾ, ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ, ਰਾਜੀਵ ਕੁਮਾਰ ਦੂਬੇ, ਅਸ਼ੀਵਾਨ ਮਿਸ਼ਰਾ, ਕਮਲੇਂਦਰ ਮਿਸ਼ਰਾ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਵਕੀਲ।

ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਵਾਲਿਆਂ ਲਈ ਵਕੀਲ ਨੈਸ਼ਾਦ ਅਹਿਮਦ ਖਾਨ, ਆਫਤਾਬ ਅਲੀ ਖਾਨ, ਮਨੀਸ਼ਾ ਚੌਹਾਨ, ਅਲੀ ਸਫਰ ਫਾਰੂਕੀ, ਸਈਦ ਇਮਤਿਆਜ਼ ਅਲੀ, ਅਰਵਿੰਦ ਕੋਮਰ ਕਾਨਵਾ, ਅਨਿਲ ਹੁੱਡਾ, ਜਿਤੇਂਦਰ ਹੁੱਡਾ, ਸ਼ਫੀਕ ਅਹਿਮਦ, ਅਜੇ ਸ਼ਰਮਾ, ਅਨੁਰਾਗ ਤ੍ਰਿਪਾਠੀ, ਹਰਿੰਦਰ ਮੋਹਨ ਸਿੰਘ।

ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ

ਹੇਮੰਤ ਗੁਪਤਾ, ਜੇ.

1. ਮੌਜੂਦਾ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਚੁਣੌਤੀ ਇਲਾਹਾਬਾਦ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ 30.11.2005 ਨੂੰ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਇੱਕ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ [1] ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕਰ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ।

2. ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਆਪਣੇ ਆਦੇਸ਼ ਰਾਹੀਂ ਲਖਨਊ ਦੇ ਏਕੀਕਰਨ ਦੇ ਡਿਪਟੀ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਵੱਲੋਂ 08.07.2004 ਨੂੰ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਉਸ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਖਸਰਾ ਨੰਬਰ 1576 ਅਤੇ 1738 ਦੀ ਮਾਲ ਐਂਟਰੀ ਨੂੰ ਜੰਗਲਾਤ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਨਾਮ 'ਤੇ ਠੀਕ ਕਰਨ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਵਿਰੋਧੀ ਦਾਅਵੇਦਾਰਾਂ ਦੇ ਦਾਅਵੇ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

---

[1] ਸੰਖੇਪ ਵਿੱਚ, 'ਕਿਰਾਏਦਾਰ'

3. ਯੂ.ਪੀ. ਜ਼ਿਮੀਂਦਾਰੀ ਖਾਤਮਾ ਅਤੇ ਭੂਮੀ ਸੁਧਾਰ ਐਕਟ, 1950 [2] ਦੀ ਧਾਰਾ 4 ਤਹਿਤ 11.10.1952 ਨੂੰ ਯੂ.ਪੀ. ਗਜ਼ਟ ਵਿੱਚ 18.10.1952 ਨੂੰ ਸੂਚਨਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਪਿੰਡ ਕਾਸਮੰਡੀ ਖੁਰਦ ਵਿੱਚ 162 ਏਕੜ ਦਾ ਖੇਤਰ ਪਿੰਡ ਸਮਾਜ ਕੋਲ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ। ਸੂਚਨਾ ਦਾ ਸੰਬੰਧਿਤ ਅੰਸ਼ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੜ੍ਹਦਾ ਹੈ:

"ਨੰਬਰ 617 xIV- ਯੂ.ਪੀ. ਜ਼ਿਮੀਂਦਾਰੀ ਖਾਤਮਾ ਅਤੇ ਭੂਮੀ ਸੁਧਾਰ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 117 ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦਿਆਂ, 1950 (1951 ਦਾ ਯੂ.ਪੀ. ਐਕਟ 1), ਰਾਜਪਾਲ ਨੂੰ ਇਹ ਐਲਾਨ ਕਰਦਿਆਂ ਖੁਸ਼ੀ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ ਕਿ ਨਵੰਬਰ, 1952 ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਦਿਨ ਤੋਂ-

1. ਸਾਰੀ ਜ਼ਮੀਨ, ਚਾਹੇ ਉਹ ਖੇਤੀ ਯੋਗ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਹੋਰ, ਇਸ ਸਮੇਂ ਲਈ ਕਿਸੇ ਵੀ ਹੋਲਡਿੰਗ ਜਾਂ ਬਾਗ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਜ਼ਮੀਨ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ, ਅਤੇ

2. ਪਿੰਡ ਦੀਆਂ ਹੱਦਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਸਾਰੇ ਜੰਗਲ।

ਕਿਸੇ ਸਰਕਲ ਵਿੱਚ ਸਥਿਤ, ਜੋ ਉਪਰੋਕਤ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਰਾਜ ਨੂੰ ਸੌਂਪੇ ਗਏ ਹਨ, ਇਸ ਲਈ ਅਨੁਸੂਚੀ ਭੂਮੀ । ਅਤੇ ॥ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਅਪਵਾਦਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ, ਸਰਕਲ ਲਈ ਸਥਾਪਤ ਪਿੰਡ ਸਮਾਜ ਵਿੱਚ ਹੋਣਗੇ।

ਅਨੁਸੂਚੀ ।

ਗ਼ੈਰ-ਖੇਤੀ ਵਾਲੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਵੇਰਵਾ ਅਤੇ ਉਹ ਕਿਸ ਹੱਦ ਤੱਕ ਪਿੰਡ ਸਮਾਜਾਂ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਹੋਣਗੇ

ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ	ਤਹਿਸੀਲ	ਪਰਗਨਾ	ਪਿੰਡ	ਜਿਸ ਹੱਦ ਤੱਕ ਗ਼ੈਰ-ਖੇਤੀ ਵਾਲੀ ਜ਼ਮੀਨ (ਜਿਸ ਦੀ ਹੱਦਬੰਦੀ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਹੈ) ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ।
1	2	3	4	5
ਲਖਨਊ	ਲਖਨਊ	ਬਿਜਨੌਰ	1. xxx xxx xxx	xxx xxx xxx
			19. ਕਾਸਮੰਡੀ ਖੁਰਦ	162

4. ਖ਼ਤਮ ਕਰਨਾ ਐਕਟ ਦੀਆਂ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ, ਜੋ ਮੌਜੂਦਾ ਅਪੀਲ ਦੇ ਮਕਸਦ ਲਈ ਢੁਕਵੀਆਂ ਹਨ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੜ੍ਹੋ: -

"4. ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਦਾ ਵਿਸਥਾਰ। (1) ਇਸ ਐਕਟ ਦੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਜਿੰਨੀ ਜਲਦੀ ਹੋ ਸਕੇ, ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਸੂਚਨਾ ਦੁਆਰਾ ਇਹ ਐਲਾਨ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ ਕਿ, ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ, ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਸਥਿਤ ਸਾਰੀਆਂ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਹੋਣਗੀਆਂ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਿਰਧਾਰਤ ਮਿਤੀ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਤੋਂ (ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵੇਸਟਿੰਗ ਦੀ ਮਿਤੀ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ), ਅਜਿਹੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਨੂੰ ਤਬਦੀਲ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸੌਂਪ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ, ਸਿਵਾਏ ਜਿਵੇਂ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਸਾਰੇ ਜ਼ੁਰਮਾਂ ਤੋਂ ਮੁਕਤ ਹੈ।

---

[2] ਸੰਖੇਪ ਵਿੱਚ, 'ਖ਼ਤਮ ਕਰਨ ਦਾ ਕਾਨੂੰਨ'

(2) ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਲਈ, ਜੇ ਉਹ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸਮਝਦੀ ਹੈ, ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਸੂਚਨਾ ਨੂੰ ਸਮੇਂ-ਸਮੇਂ 'ਤੇ ਜਾਰੀ ਕਰਨਾ ਕਾਨੂੰਨੀ ਹੋਵੇਗਾ, ਜਿਸ ਦਾ ਸਬੰਧ ਕੇਵਲ ਅਜਿਹੇ ਖੇਤਰਾਂ ਜਾਂ ਖੇਤਰਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੋ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਦੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਅਜਿਹੀ ਹਰੇਕ ਸੂਚਨਾ 'ਤੇ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਹੋਣਗੀਆਂ।

5. ਸੂਚਨਾ ਗਜ਼ਟ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। - ਧਾਰਾ 4 ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਸੂਚਨਾ ਨੂੰ ਗਜ਼ਟ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਜਿਹਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ ਇਸ ਦੇ ਉਚਿਤ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ ਦਾ ਨਿਰਣਾਇਕ ਸਬੂਤ ਹੋਵੇਗਾ।

6. ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਜਾਇਦਾਦ ਨੂੰ ਵੇਚਣ ਦੇ ਨਤੀਜੇ। ਜਦੋਂ ਧਾਰਾ 4 ਅਧੀਨ ਸੂਚਨਾ ਗਜ਼ਟ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਤਾਂ, ਇਸ ਸਮੇਂ ਲਾਗੂ ਕਿਸੇ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਜਾਂ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਵੀ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਅਤੇ ਇਸ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਹੋਰ ਉਪਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ, ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਨਤੀਜੇ, ਨਿਯੁਕਤੀ ਦੀ ਮਿਤੀ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਤੋਂ, ਉਸ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਯਕੀਨੀ ਹੋਣਗੇ ਜਿਸ ਨਾਲ ਸੂਚਨਾ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹੈ, ਅਰਥਾਤ:

(ਏ) ਸਾਰੇ ਵਿਚੋਲਿਆਂ ਦੇ ਸਾਰੇ ਅਧਿਕਾਰ, ਸਿਰਲੇਖ ਅਤੇ ਹਿੱਤ-

(i) ਅਜਿਹੇ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਹਰੇਕ ਜਾਇਦਾਦ ਵਿੱਚ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਜ਼ਮੀਨ (ਖੇਤੀ ਯੋਗ ਜਾਂ ਬੰਜਰ), ਬਾਗ, ਜੰਗਲ ਚਾਹੇ ਉਹ ਪਿੰਡ ਦੀਆਂ ਹੱਦਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਜਾਂ ਬਾਹਰ ਹੋਣ, ਰੁੱਖ (ਪਿੰਡ ਆਬਾਦੀ ਵਿੱਚ ਰੁੱਖਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਹੋਲਡਿੰਗ ਜਾਂ ਬਾਗ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ), ਮੱਛੀ ਪਾਲਣ, ਸਰੋਵਰ, ਛੱਪੜ, ਜਲ ਚੈਨਲ, ਕਿਸ਼ਤਰੀ, ਰਸਤੇ, ਆਬਾਦੀ ਸਾਈਟਾਂ, ਟੋਪੀਆਂ, ਬਾਜ਼ਾਰ ਅਤੇ ਮੇਲੇ [ਜ਼ਮੀਨ 'ਤੇ ਰੱਖੀਆਂ ਟੋਪੀਆਂ, ਬਾਜ਼ਾਰਾਂ ਅਤੇ ਮੇਲਿਆਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਜਿਨ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਧਾਰਾ 18 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ (ਏ) ਤੋਂ (ਸੀ) ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ, ਅਤੇ

(ii) ਅਜਿਹੀਆਂ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਵਿੱਚ ਸਾਰੀਆਂ ਉਪ-ਮਿੱਟੀਆਂ ਵਿੱਚ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਖਾਣਾਂ ਅਤੇ ਖਣਿਜਾਂ ਵਿੱਚ ਅਧਿਕਾਰ, ਜੇ ਕੋਈ ਹਨ, ਚਾਹੇ ਕੰਮ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਨਹੀਂ,

ਬੰਦ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ ਨੂੰ ਸਾਰੇ ਜ਼ੁਰਮਾਂ ਤੋਂ ਮੁਕਤ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ;

xx xx xx"

5. ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਖ਼ਤਮ ਕਰਨਾ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 4 ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਜੰਗਲ ਸਮੇਤ ਸਾਰੇ ਵਿਚੋਲਿਆਂ ਦੇ ਸਾਰੇ ਅਧਿਕਾਰ, ਸਿਰਲੇਖ ਅਤੇ ਹਿੱਤ ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸਨ। ਅਬੋਲੇਸ਼ਨ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 117 ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਜੰਗਲ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਆਮ ਜਾਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਆਦੇਸ਼ ਦੁਆਰਾ ਗਾਓਂ ਸਭਾ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਸਥਾਨਕ ਅਥਾਰਟੀ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਖ਼ਤਮ ਕਰਨਾ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 117 ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੈ:

"117. ਪਿੰਡ ਸਭਾਵਾਂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਸਥਾਨਕ ਅਥਾਰਟੀਆਂ ਨੂੰ ਕੁਝ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਆਦਿ ਸੌਂਪਣਾ। 1) ਧਾਰਾ 4 ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਸੂਚਨਾ ਦੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਮੇਂ, ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ, ਨਿਰਧਾਰਤ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਆਮ ਜਾਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਦੁਆਰਾ, ਇਹ ਐਲਾਨ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ ਕਿ, ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਚੀਜ਼ ਨੂੰ, ਅਰਥਾਤ:

(i)ਜ਼ਮੀਨਾਂ, ਚਾਹੇ ਉਹ ਖੇਤੀ ਯੋਗ ਹੋਣ ਜਾਂ ਹੋਰ, ਇਸ ਸਮੇਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਹੋਲਡਿੰਗ ਜਾਂ ਬਾਗ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ;

(ii)ਜੰਗਲ;

(iii)ਰੁੱਖ, ਕਿਸੇ ਹੋਲਡਿੰਗ ਦੀ ਸੀਮਾ 'ਤੇ ਜਾਂ ਬਾਗ ਜਾਂ *ਆਬਾਦੀ* ਵਿੱਚ ਰੁੱਖਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ;

(iv)ਮੱਛੀ ਪਾਲਣ;

(v) *ਟੋਪੀਆਂ, ਬਾਜ਼ਾਰਾਂ ਅਤੇ ਮੇਲਿਆਂ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਟੋਪੀਆਂ, ਬਾਜ਼ਾਰ ਅਤੇ ਮੇਲੇ* ਉਨ੍ਹਾਂ ਜ਼ਮੀਨਾਂ 'ਤੇ ਆਯੋਜਿਤ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਧਾਰਾ 18 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਦੀ ਧਾਰਾ (ਏ) ਤੋਂ (ਸੀ) ਦੀਆਂ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ ਜਾਂ ਧਾਰਾ 9 ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਵਾਲੀਆਂ ਥਾਵਾਂ ਅਤੇ ਖੇਤਰਾਂ 'ਤੇ; ਅਤੇ

(vi)ਟੈਂਕ, ਛੱਪੜ, ਨਿੱਜੀ ਕਿਸ਼ਤੀਆਂ, ਪਾਣੀ ਦੇ ਚੈਨਲ, ਰਸਤੇ ਅਤੇ *ਆਬਾਦੀ* ਸਾਈਟਾਂ,

ਜੋ ਇਸ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਰਾਜ ਨੂੰ ਸੌਂਪਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਉਹ ਪਿੰਡ ਸਭਾਵਾਂ ਜਾਂ ਪਿੰਡ ਦੇ ਪੂਰੇ ਜਾਂ ਉਸ ਹਿੱਸੇ ਲਈ ਸਥਾਪਤ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਸਥਾਨਕ ਅਥਾਰਟੀ ਕੋਲ ਹੋਵੇਗੀ ਜਿੱਥੇ ਇਹ ਚੀਜ਼ਾਂ ਸਥਿਤ ਹਨ, ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਅਜਿਹੀ ਸਥਾਨਕ ਅਥਾਰਟੀ (ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਪਿੰਡ ਸਭਾ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ) ਵਿੱਚ ਅੰਸ਼ਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦੂਜੀ ਵਿੱਚ ਹੋਵੇਗੀ:

ਬਸ਼ਰਤੇ ਕਿ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਲਈ ਅਜਿਹੇ ਅਪਵਾਦਾਂ ਅਤੇ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਉਪਰੋਕਤ ਘੋਸ਼ਣਾ ਕਰਨਾ ਕਾਨੂੰਨੀ ਹੋਵੇਗਾ ਜੋ ਅਜਿਹੇ ਆਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ।

6. ਇਹ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ 162 ਏਕੜ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਕੋਈ ਵੀ ਹਿੱਸਾ ਪਿੰਡ ਸਭਾ ਨੂੰ ਸੌਂਪਣ ਲਈ ਕੋਈ ਆਮ ਜਾਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਆਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ।

7. 23.11.1955 ਨੂੰ ਭਾਰਤੀ ਜੰਗਲਾਤ ਐਕਟ, 1927[3] ਦੀ ਧਾਰਾ 4 ਤਹਿਤ ਇੱਕ ਸੂਚਨਾ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਕਤ ਸੂਚਨਾ ਰਾਹੀਂ ਸੂਚਨਾ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਬਣਨ ਵਾਲੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਇਤਰਾਜ਼ ਮੰਗੇ ਗਏ ਸਨ। ਸੂਚਨਾ ਦਾ ਸੰਬੰਧਿਤ ਅੰਸ਼ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੜ੍ਹਦਾ ਹੈ:

---

[3] ਸੰਖੇਪ ਵਿੱਚ, 'ਜੰਗਲਾਤ ਐਕਟ'

"ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਸਰਕਾਰ
ਜੰਗਲਾਤ ਵਿਭਾਗ
ਵਿਭਿੰਨ
23.11.1955

6828/1-806-55 - ਭਾਰਤੀ ਜੰਗਲਾਤ ਐਕਟ, 1927 (1927 ਦਾ ਐਕਟ ਨੰਬਰ 16) ਅਧੀਨ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਅਨੁਸਾਰ, ਮਾਣਯੋਗ ਰਾਜਪਾਲ ਦੁਆਰਾ ਹੇਠ ਲਿਖੀ ਜ਼ਮੀਨ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਜੰਗਲ ਵਜੋਂ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ

ਉਪਰੋਕਤ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 4 ਉਪ-ਧਾਰਾ 1 (ਸੀ) ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਸਬੰਧਤ ਉਪ-ਮੰਡਲ ਅਫਸਰ ਨੂੰ ਵਣ ਬੰਦੋਬਸਤ ਅਧਿਕਾਰੀ ਅਤੇ ਵਧੀਕ ਕਮਿਸ਼ਨਰ, ਲਖਨਊ ਮੰਡਲ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 17 ਤਹਿਤ ਵਣ ਬੰਦੋਬਸਤ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਵਿਰੁੱਧ ਇਤਰਾਜ਼ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਐੱਸ.ਨੰ	ਸਥਾਨ ਦਾ ਨਾਮ	ਤਹਿਸੀਲ	ਪਰਗਨਾ	ਗਜ਼ਟ ਅਨੁਸਾਰ ਏਕੜ ਵਿੱਚ ਰਕਬਾ	ਏਕੜ ਵਿੱਚ ਲਿਆ ਗਿਆ ਖੇਤਰ	**ਵੇਰਵੇ** ਪੂਰਬੀ	ਪੱਛਮ	**ਉੱਤਰ** ਤੋਂ	**ਪਾਸੇ** ਦੱਖਣ
48	ਕਾਸਮ ਅੰਦੀ ਖੁਰਦ	ਮਲੀਹਾਬਾਦ	ਮਲੀਹਾਬਾਦ	162	-	ਅਮਨੀਗੰਜ ਬੰਜਰ ਭੂਮੀ ਅਤੇ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਖੇਤਰ	ਰੇਲਵੇ ਲਾਈਨ ਬੰਜਰ ਭੂਮੀ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਖੇਤਰ	ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਖੇਤਰ ਅਤੇ ਨਹਿਰ	ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਖੇਤਰ

8. ਉਪਰੋਕਤ ਸੂਚਨਾ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, 28.04.1968 ਨੂੰ ਜੰਗਲਾਤ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 6 ਤਹਿਤ ਇੱਕ ਘੋਸ਼ਣਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਘੋਸ਼ਣਾ ਦਾ ਸੰਬੰਧਿਤ ਅੰਸ਼ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੜ੍ਹਦਾ ਹੈ:

ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ	ਤਹਿਸੀਲ	ਪਰਗਨਾ	ਪਿੰਡ	ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਖਸਰਾ ਨੰਬਰ	ਬੀਘਾ ਵਿੱਚ ਏਕੜ ਰਕਬਾ	ਸੀਮਾਵਾਂ ਦਾ ਵੇਰਵਾ
ਲਖਨਊ	ਮਲੀਹਾਬਾਦ	ਮਲੀਹਾਬਾਦ	ਕਾਸਮੰਡੀ ਖੁਰਦ	xxx xxx xxx		
				1576	20.13.10	
				Xxx Xxx xxx		
						(57) 259 4.15 162 ਏਕੜ
						ਉੱਤਰ - ਆਰਜੀ ਮਜਰੂਬਾ ਦੱਖਣੀ - ਸਰਹਰ ਮੰਜ਼ਾ ਮਦੌਰ ਸਤਵਾਲ ਮਜਰੂਬਾ ਪੂਰਬੀ - ਸੜਕ ਪੱਛਮ - ਸਰਹਰ ਮੌਸਮ ਸਿੰਧਵਪੁਰ

9. ਮੌਜੂਦਾ ਅਪੀਲ ਲਈ ਸੰਬੰਧਤ ਭਾਰਤੀ ਜੰਗਲਾਤ ਐਕਟ, 1927 ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੈ:

"3. ਜੰਗਲਾਂ ਨੂੰ ਰਾਖਵਾਂ ਰੱਖਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ-ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਜੰਗਲਾਤ-ਭੂਮੀ ਜਾਂ ਰਹਿੰਦ-ਖੂੰਹਦ-ਭੂਮੀ ਦਾ ਗਠਨ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜੋ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਸੰਪਤੀ ਹੈ ਜਾਂ ਜਿਸ ਉੱਤੇ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਮਲਕੀਅਤ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ, ਜਾਂ ਜੰਗਲਾਤ-ਉਤਪਾਦ ਦੇ ਪੂਰੇ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹਿੱਸੇ ਲਈ ਜਿਸ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ, ਇੱਕ ਰਾਖਵਾਂ ਜੰਗਲ ਜਿਸ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

4.ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਸੂਚਨਾ-(1) ਜਦੋਂ ਵੀ ਕਿਸੇ ਜ਼ਮੀਨ ਨੂੰ ਰਾਖਵਾਂ ਜੰਗਲ ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਸਰਕਾਰੀ ਗਜ਼ਟ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸੂਚਨਾ ਜਾਰੀ ਕਰੇਗੀ -

(ਏ) ਇਹ ਐਲਾਨ ਕਰਨਾ ਕਿ ਅਜਿਹੀ ਜ਼ਮੀਨ ਨੂੰ ਰਾਖਵਾਂ ਜੰਗਲ ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ;

(ਬੀ) ਅਜਿਹੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਅਤੇ ਸੀਮਾਵਾਂ ਨੂੰ ਜਿੰਨਾ ਸੰਭਵ ਹੋ ਸਕੇ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨਾ; ਅਤੇ

(ਸੀ) ਇੱਕ ਅਧਿਕਾਰੀ (ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ "ਵਣ ਬੰਦੋਬਸਤ ਅਧਿਕਾਰੀ" ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ) ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਕਰੇਗਾ ਜੋ ਅਜਿਹੀਆਂ ਸੀਮਾਵਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਜੰਗਲ-ਉਪਜ ਵਿੱਚ ਜਾਂ ਇਸ ਦੇ ਉੱਪਰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਜਾਂ ਉਸ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਹੋਂਦ, ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਅਤੇ ਹੱਦ ਦੀ ਜਾਂਚ ਅਤੇ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰੇਗਾ ਅਤੇ ਇਸ ਅਧਿਆਇ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੇ ਅਨੁਸਾਰ ਇਸ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠੇਗਾ।

ਵਿਆਖਿਆ।–ਧਾਰਾ (ਬੀ) ਦੇ ਮਕਸਦ ਲਈ, ਸੜਕਾਂ, ਨਦੀਆਂ, ਪਹਾੜਾਂ ਜਾਂ ਹੋਰ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਜਾਂ ਅਸਾਨੀ ਨਾਲ ਸਮਝਣਯੋਗ ਸੀਮਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਜੰਗਲ ਦੀਆਂ ਸੀਮਾਵਾਂ ਦਾ ਵਰਣਨ ਕਰਨਾ ਕਾਫ਼ੀ ਹੋਵੇਗਾ।

(2) ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਦੀ ਧਾਰਾ (ਸੀ) ਅਧੀਨ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਅਧਿਕਾਰੀ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਹ ਵਿਅਕਤੀ ਹੋਵੇਗਾ ਜੋ ਵਣ ਬੰਦੋਬਸਤ ਅਧਿਕਾਰੀ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕੋਈ ਜੰਗਲਾਤ-ਅਹੁਦਾ ਨਹੀਂ ਰੱਖਦਾ।

(3) ਇਸ ਧਾਰਾ ਦੀ ਕੋਈ ਵੀ ਚੀਜ਼ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਇਸ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਵਣ ਬੰਦੋਬਸਤ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੇ ਕਰਤੱਵਾਂ ਨੂੰ ਨਿਭਾਉਣ ਲਈ ਉਪਰੋਕਤ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕਿਸੇ ਵੀ ਜੰਗਲਾਤ-ਦਫਤਰ ਨੂੰ ਨਿਯੁਕਤ ਕਰਨ ਤੋਂ ਨਹੀਂ ਰੋਕ ਸਕਦੀ।

5. ਜੰਗਲਾਤ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ 'ਤੇ ਰੋਕ। ਧਾਰਾ 4 ਅਧੀਨ ਸੂਚਨਾ ਜਾਰੀ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਅਜਿਹੀ ਸੂਚਨਾ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਜ਼ਮੀਨ ਵਿੱਚ ਜਾਂ ਉਸ 'ਤੇ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ, ਸਿਵਾਏ ਉੱਤਰਾਧਿਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂ ਲਿਖਤੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕੀਤੀ ਗਈ ਗ੍ਰਾਂਟ ਜਾਂ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੇ ਤਹਿਤ ਜਾਂ ਉਸ ਵੱਲੋਂ ਲਿਖਤੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕੀਤੇ ਗਏ ਜਾਂ ਦਾਖਲ ਕੀਤੇ ਗਏ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੇ ਤਹਿਤ।

ਸਰਕਾਰ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦਾ ਜਿਸ ਨੂੰ ਸੂਚਨਾ ਜਾਰੀ ਹੋਣ ਵੇਲੇ ਅਜਿਹਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ; ਅਤੇ ਅਜਿਹੀ ਜ਼ਮੀਨ ਵਿੱਚ ਖੇਤੀ ਲਈ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਮਕਸਦ ਲਈ ਕੋਈ ਤਾਜ਼ਾ ਸਪਸ਼ਟਤਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ, ਸਿਵਾਏ ਅਜਿਹੇ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਜੋ ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਏ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ।

6. ਵਣ ਬੰਦੋਬਸਤ ਅਧਿਕਾਰੀ ਵੱਲੋਂ ਘੋਸ਼ਣਾ। - ਜਦੋਂ ਧਾਰਾ 4 ਅਧੀਨ ਸੂਚਨਾ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਵਣ ਬੰਦੋਬਸਤ ਅਧਿਕਾਰੀ ਉਸ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਗੁਆਂਢ ਦੇ ਹਰੇਕ ਕਸਬੇ ਅਤੇ ਪਿੰਡ ਵਿੱਚ ਸਥਾਨਕ ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਘੋਸ਼ਣਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਤ ਕਰੇਗਾ-

(ਏ) ਪ੍ਰਸਤਾਵਿਤ ਜੰਗਲ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਅਤੇ ਸੀਮਾਵਾਂ ਨੂੰ ਜਿੰਨਾ ਸੰਭਵ ਹੋ ਸਕੇ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨਾ;

(ਬੀ) ਅਜਿਹੇ ਜੰਗਲਾਂ ਦੇ ਰਾਖਵੇਂਕਰਨ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਵਾਲੇ ਨਤੀਜਿਆਂ ਦਾ ਵਰਣਨ ਕਰਨਾ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ; ਅਤੇ

(ਸੀ) ਅਜਿਹੀ ਘੋਸ਼ਣਾ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਤਿੰਨ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨਾ, ਅਤੇ ਅਜਿਹੀ ਮਿਆਦ ਦੇ ਅੰਦਰ ਧਾਰਾ 4 ਜਾਂ ਧਾਰਾ 5 ਵਿੱਚ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਧਿਕਾਰ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਹਰੇਕ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਜਾਂ ਤਾਂ ਵਣ ਬੰਦੋਬਸਤ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਇੱਕ ਲਿਖਤੀ ਨੋਟਿਸ ਪੇਸ਼ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਉਸ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪੇਸ਼ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਅਤੇ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਰਕਮ ਅਤੇ ਵੇਰਵੇ (ਜੇ ਕੋਈ ਹੋਵੇ) ਦੱਸਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।

xxx xxx xxx

20. ਜੰਗਲਾਤ ਰਿਜ਼ਰਵ ਐਲਾਨਣ ਦਾ ਸੂਚਨਾ। - (1) ਜਦੋਂ ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਵਾਪਰੀਆਂ ਹਨ, ਅਰਥਾਤ: -

(ਏ) ਦਾਅਵਿਆਂ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦੇਣ ਲਈ ਧਾਰਾ 6 ਅਧੀਨ ਨਿਰਧਾਰਤ ਮਿਆਦ ਬੀਤ ਚੁੱਕੀ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਧਾਰਾ ਜਾਂ ਧਾਰਾ 9 ਅਧੀਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਾਰੇ ਦਾਅਵਿਆਂ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਵਣ ਬੰਦੋਬਸਤ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ;

(ਬੀ) ਜੇ ਅਜਿਹੇ ਕੋਈ ਦਾਅਵੇ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ, ਤਾਂ ਅਜਿਹੇ ਦਾਅਵਿਆਂ 'ਤੇ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਤੋਂ ਅਪੀਲ ਕਰਨ ਲਈ ਧਾਰਾ 17 ਦੁਆਰਾ ਸੀਮਤ ਮਿਆਦ ਲੰਘ ਗਈ ਹੈ, ਅਤੇ ਅਜਿਹੀ ਮਿਆਦ ਦੇ ਅੰਦਰ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਅਪੀਲਾਂ (ਜੇ ਕੋਈ ਹਨ) ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਅਪੀਲ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜਾਂ; ਅਦਾਲਤ ਅਤੇ

(ਸੀ) ਪ੍ਰਸਤਾਵਿਤ ਜੰਗਲ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਣ ਵਾਲੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਜ਼ਮੀਨਾਂ (ਜੇ ਕੋਈ ਹਨ), ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵਣ ਬੰਦੋਬਸਤ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੇ ਧਾਰਾ 11 ਅਧੀਨ ਭੂਮੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਐਕਟ, 1894 (1894 ਦਾ 1) ਅਧੀਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਚੁਣਿਆ ਹੈ, ਉਸ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 16 ਅਧੀਨ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਸੌਂਪ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ, ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਸਰਕਾਰੀ ਗਜ਼ਟ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸੂਚਨਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਤ ਕਰੇਗੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਨਿਸ਼ਚਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਹ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ, ਬਣਾਏ ਗਏ ਸੀਮਾ-ਨਿਸ਼ਾਨਾਂ ਅਨੁਸਾਰ

ਜਾਂ ਨਹੀਂ ਤਾਂ, ਜੰਗਲ ਦੀਆਂ ਸੀਮਾਵਾਂ ਜੋ ਰਾਖਵੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਹਨ, ਅਤੇ ਸੂਚਨਾ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਇਸ ਨੂੰ ਰਾਖਵਾਂ ਕਰਨ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕਰਨਾ।

(2) ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਿਰਧਾਰਤ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਅਜਿਹੇ ਜੰਗਲ ਨੂੰ ਰਾਖਵਾਂ ਜੰਗਲ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ।"

10. ਅਜਿਹਾ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਥਾਨਕ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ (ਪਿੰਡ ਸਭਾ) ਨੇ 15.05.1966 ਨੂੰ 7 ਬੀਘੇ ਜ਼ਮੀਨ ਅਤੇ 26.12.1966 ਨੂੰ ਹੋਰ 5 ਬੀਘੇ ਜ਼ਮੀਨ 'ਤੇ ਕਬਜ਼ਾ ਕਰ ਲਿਆ ਸੀ ਜੋ ਖਸਰਾ ਨੰਬਰ 1576 ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਸੀ, ਜਿਸ ਦੀ 20 ਬੀਘੇ, 13 ਬਿਸਵਾ ਅਤੇ 10 ਬਿਸਵਾਨਸੀ ਸੀ। ਲੀਜ਼ ਦੇਣ ਦੇ ਅਜਿਹੇ ਕੰਮ ਨੂੰ ਜੰਗਲਾਤ ਵਿਭਾਗ ਦੁਆਰਾ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਪਰ 19.12.1969 ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੁਆਰਾ ਅਸਫਲ ਰਿਹਾ। ਸਬ-ਡਵੀਜ਼ਨਲ ਅਫਸਰ, ਮੋਹਨ ਲਾਲ ਗੰਜ, ਲਖਨਊ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅਜਿਹੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਲਖਨਊ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਦੇ ਵਧੀਕ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਨੇ 22.07.1970 ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਠੇਕੇਦਾਰ ਵੱਲੋਂ ਮਾਲ ਬੋਰਡ ਕੋਲ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੋਰ ਸੋਧ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਪਰ 22.07.1970 ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਅਨੁਸਾਰ, ਸਥਾਨਕ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਕਮੇਟੀ ਨੂੰ ਦਬਾਅ ਪਾਉਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇੱਕ ਨਵਾਂ ਫੈਸਲਾ ਲਿਆ ਜਾਣਾ ਸੀ ਜਿਸ ਨੇ ਪਿੰਡ ਸਭਾ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਨੂੰ ਲੀਜ਼ ਦਿੱਤੀ ਸੀ। ਇਸ ਬਾਰੇ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਵਧੀਕ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਦੁਆਰਾ ਰਿਮਾਂਡ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਕੀ ਹੋਇਆ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮਾਲ ਬੋਰਡ ਦੁਆਰਾ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ।

11. 1380 ਫਸਲੀ ਤੋਂ 1388 ਫਸਲੀ ਦੀ ਮਿਆਦ ਲਈ ਛੇ ਸਾਲਾਂ ਦੇ ਖਟੌਨੀ ਵਿੱਚ, ਖਸਰਾ ਨੰਬਰ 1576 ਸਮੇਤ ਬੰਜਰ ਜ਼ਮੀਨ ਜਿਸ ਨੂੰ ਖੇਤੀ ਯੋਗ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ, ਨੂੰ ਪਿੰਡ ਸਭਾ ਪਿੰਡ ਕਾਸਮੰਡੀ ਖੁਰਦ ਦੇ ਨਾਮ ਤੋਂ ਜੰਗਲਾਤ ਵਿਭਾਗ ਵਿੱਚ ਤਬਦੀਲ ਕਰਨ ਲਈ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

"ਛੇ ਸਾਲ ਖਟੌਨੀ

ਪਿੰਡ: ਕਾਸਮੰਡੀ ਖੁਰਦ, ਪਰਗਨਾ ਅਤੇ ਤਹਿਸੀਲ ਮਲੀਹਾਬਾਦ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਲਖਨਊ

ਸਾਲ: 1380 ਫਸਲੀ ਸਾਲ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਫਸਲੀ 1388 ਤੱਕ

ਖਾਤਾ ਖਤੌਨੀ ਦਾ ਐਸ. ਨੰ.	ਖਾਤੇਦਾਰ ਦਾ ਨਾਮ ਅਤੇ ਪਿਤਾ ਦਾ ਨਾਮ	ਸਾਲ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਫਿਕਲ ਕਬਜ਼ਾ	ਖਸਰਾ ਨੰ. ਹਰੇਕ ਪਲਾਟ ਦਾ	ਬੀਘੇ (ਬੈਂਡ) ਵਿੱਚ ਹੈਕਟੇਅਰ ਵਿੱਚ ਰਕਬਾ	ਭੁਗਤਾਨਯੋਗ ਲਗਾਨ ਜਾਂ ਮਾਲਗੁਜ਼ਾਰੀ	ਤਬਦੀਲੀਆਂ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕ੍ਰਮ ਦਾ ਸੰਖੇਪ, ਨੰ. ਅਤੇ ਮਿਤੀ ਅਤੇ ਨਾਮ ਅਤੇ ਪੋਸਟ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਰਜਿਸਟਰਾਰ ਕਾਨੂੰਨਗੋ						ਟਿੱਪਣੀਆਂ
						1383	84	85	86	87	88	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
ਸ਼੍ਰੇਣੀ 2 ਸੰਕਰਮਣਿਆ ਭੂਮੀਦਾਰ ਵਜੋਂ												
18 ਕੇ	(ਕ੍ਰਿਸ਼ੀ ਯੋਗ ਬੰਜਰ) ਬੰਜਰ ਜ਼ਮੀਨ ਪਰ ਖੇਤੀ ਯੋਗ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ		ਸ਼੍ਰੇਣੀ 5 ਪਲਾਟ ਨੰਬਰ 6 ਤੋਂ 1568 1576 1579 ਤੋਂ 1800	ਐਨ.ਏ. 7.3 ਐਨ.ਏ.		ਖਤੌਨੀ ਵਿੱਚ ਦੱਸੇ ਗਏ ਸਾਰੇ ਪਲਾਟ ਗ੍ਰਾਮ ਸਮਾਜ, ਪਿੰਡ ਕਾਸਮੰਡੀ ਖੁਰਦ ਦੇ ਨਾਮ ਤੋਂ ਜੰਗਲਾਤ ਵਿਭਾਗ ਨੂੰ ਤਬਦੀਲ ਕੀਤੇ ਜਾਣਗੇ।						

12. ਕਿ ਫਸਲੀ ਸਾਲ 1395 ਤੋਂ 1400 ਲਈ ਛੇ ਸਾਲਾ ਖਤੌਨੀ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਜਿਸ ਦੁਆਰਾ ਖਸਰਾ ਨੰ. 1576 ਨੂੰ ਜੰਗਲ ਵਿੱਚ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਜੰਗਲ ਵਜੋਂ ਤਬਦੀਲ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਖਤੌਨੀ ਤੋਂ ਸੰਬੰਧਿਤ ਅੰਸ਼ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੜ੍ਹਦਾ ਹੈ:

"ਇੰਤਖਾਬ ਛੇ ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਖਤੌਨੀ

ਪਿੰਡ ਕਾਸਮੰਡੀ ਖੁਰਦ, ਪਰਗਨਾ ਅਤੇ ਤਹਿਸੀਲ, ਮਲੀਹਾਬਾਦ,

ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਲਖਨਊ, ਸਾਲ 1395 ਤੋਂ 1400

ਖਤੌਨੀ ਨੰ.	ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਮਾਲਕ ਦਾ ਨਾਮ	ਮਾਲਕੀ ਦਾ ਸਾਲ	ਪਲਾਟ ਨੰ.	ਖੇਤਰ	ਅਸਪਸ਼ਟ	ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਮਾਲਕੀ ਵਿੱਚ ਤਬਦੀਲੀ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ 1395, 1396, 1397, 1398, 1399, 1400
ਸ਼੍ਰੇਣੀ 5 ਬੰਜਰ ਜ਼ਮੀਨ ਪਰ ਖੇਤੀ ਯੋਗ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ (ਕ੍ਰਿਸ਼ੀ ਯੋਗ ਬੰਜਰ) - ਜ਼ਮੀਨ ਨੂੰ ਜੰਗਲਾਤ ਐਕਟ ਅਨੁਸਾਰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਜੰਗਲ ਵਜੋਂ ਤਬਦੀਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।						
881	ਜੰਗਲਾਤ ਵਿਭਾਗ	-	1576	20.13.10		

13. ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਦਾ ਨਾਮ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਸਾਲ 1407 ਦੀ ਫਸਲ ਲਈ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਖਤੌਨੀ ਤੋਂ 1412 ਫਸਲੀ ਤੱਕ ਆਉਂਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ 12 ਬੀਘੇ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ 1394 ਫਸਲੀ ਤੋਂ 1395 ਫਸਲੀ ਤੱਕ ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

"ਛੇ ਸਾਲ ਖਤੌਨੀ

ਇੰਤਿਖਾਬ ਖਤੌਨੀ

ਪਿੰਡ: ਕਾਸਮੰਡੀ ਖੁਰਦ, ਪਰਗਨਾ ਅਤੇ ਤਹਿਸੀਲ ਮਲੀਹਾਬਾਦ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਲਖਨਊ

ਸਾਲ : 1407 ਫਸਲੀ ਸਾਲ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਫ਼ਸਲ 1412 ਤੱਕ

ਖਾਤਾ ਖਤੌਨੀ ਦਾ ਐਸ. ਨੰ.	ਖਾਤੇਦਾਰ ਦਾ ਨਾਮ ਅਤੇ ਪਿਤਾ ਦਾ ਨਾਮ	ਸਾਲ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਫਿਕਲ ਕਬਜ਼ਾ	ਖਸਰਾ ਨੰ. ਹਰੇਕ ਪਲਾਟ ਦਾ	ਬੀਘੇ ਵਿੱਚ ਹੈਕਟੇਅਰ ਵਿੱਚ ਰਕਬਾ (ਬੈਂਡ)	ਭੁਗਤਾਨਯੋਗ ਲਗਾਨ ਜਾਂ ਮਾਲਗੁਜ਼ਾਰੀ	ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਆਦੇਸ਼ ਦਾ ਸੰਖੇਪ ਤਬਦੀਲੀਆਂ, ਨਹੀਂ। ਅਤੇ ਮਿਤੀ ਅਤੇ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਦਾ ਨਾਮ ਅਤੇ ਪੋਸਟ ਅਧਿਕਾਰੀ ਰਜਿਸਟਰਾਰ ਦੁਆਰਾ ਤਸਦੀਕ ਕਨੂੰਨਗੋ						ਟਿੱਪਣੀਆਂ
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	
ਸ਼੍ਰੇਣੀ 2 ਸੰਕ੍ਰਮਣਿਆ ਭੋਮੀਦਾਰ ਵਜੋਂ													
295	ਬ੍ਰਿਜ ਮੋਹਨ ਪੁੱਤਰ ਕਾਕਾਰਾਮ ਪੁੱਤਰ ਡਾਲੀਗੰਜ ਲਖਨਊ ਸਿਟੀ	1394 ਤੋਂ 1395 ਤੱਕ	1576/A ਅਤੇ 1576/A 2	7 5 ---- 12	---- 75								

14. ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਜੰਗਲਾਤ ਵਿਭਾਗ ਦੁਆਰਾ ਯੂ.ਪੀ. ਏਕੀਕਰਨ ਆਫ ਹੋਲਡਿੰਗਜ਼ ਐਕਟ, 19534 ਤਹਿਤ ਠੇਕੇਦਾਰ ਦੇ ਨਾਮ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਜੰਗਲਾਤ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਨਾਮ ਤੱਕ ਮਾਲ ਰਿਕਾਰਡ ਨੂੰ ਠੀਕ ਕਰਨ ਲਈ ਕਾਰਵਾਈ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਅਜਿਹੀ ਅਰਜ਼ੀ 22.07.1993 ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਉਕਤ ਆਦੇਸ਼ ਵਿਰੁੱਧ ਅਪੀਲ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਡਿਪਟੀ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਏਕੀਕਰਨ ਨੇ 08.07.2004 ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਰਾਹੀਂ ਏਕੀਕਰਨ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 48 ਅਧੀਨ ਸੋਧ ਕਰਦਿਆਂ 22.07.1993 ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਡਿਪਟੀ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਨੇ 28.02.2004 ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਆਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਕਿਹਾ:

> "..... ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਦੱਸਿਆ ਜਾ ਚੁੱਕਾ ਹੈ ਕਿ ਵਿਵਾਦਿਤ ਪਲਾਟ ਨੰ. ਜੰਗਲਾਤ ਵਿਭਾਗ ਦੁਆਰਾ, ਜਿਸ ਦੀ ਕਾਪੀ ਸਾਰੇ ਵਿਭਾਗਾਂ ਨੂੰ ਭੇਜੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਰਿਕਾਰਡਾਂ ਵਿੱਚ ਐਂਟਰੀ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਇਸ ਦਾ ਨੋਟਿਸ ਲਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਅਨੁਸਾਰ ਵੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਕਿਉਂਕਿ ਵਿਵਾਦਿਤ ਜ਼ਮੀਨ ਨੂੰ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਨਾਮ 'ਤੇ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਜੰਗਲਾਤ ਤਾਂ ਜੋ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਨਾ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕੇ ਅਤੇ ਅਜਿਹੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਪੱਟਾ ਦੇਣ ਦੀ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਆਪਣੀ ਪ੍ਰਸੰਗਿਕਤਾ ਗੁਆ ਬੈਠਦੀ ਹੈ। ਜੇ ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰ ਦੇ ਪਿਤਾ ਨੇ ਅਨਿਯਮਿਤ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਪੱਟਾ ਭੂਮੀਦਾਰੀ ਬਚਾਈ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਸ ਦਾ ਕੋਈ ਮਹੱਤਵ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਚੱਕਬੰਦੀ ਅਫ਼ਸਰ ਅਤੇ ਸਹਾਇਕ ਡਾ. ਬੰਦੋਬਸਤ ਅਫਸਰ ਚੱਕਬੰਦੀ ਨੇ ਤੱਥਾਂ ਨੂੰ ਤੋੜ-ਮਰੋੜ ਕੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸਰਕਾਰ ਅਤੇ ਜੰਗਲਾਤ ਵਿਭਾਗ ਨੂੰ ਨੁਕਸਾਨ ਪਹੁੰਚਾਉਣ ਅਤੇ ਵਿਰੋਧੀ ਧਿਰਾਂ ਨੂੰ ਲਾਭ ਪਹੁੰਚਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਬਹੁਤ ਹੀ ਇਤਰਾਜ਼ਯੋਗ ਹੈ।
>
> ਉਪਰੋਕਤ ਤੋਂ ਇਹ ਸਪਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਚੱਕਬੰਦੀ ਅਫਸਰ ਅਤੇ ਸਹਾਇਕ ਬੰਦੋਬਸਤ ਅਫਸਰ ਚੱਕਬੰਦੀ ਨੇ ਆਪਣੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਵਿਵਾਦਿਤ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਸਬੰਧੀ ਜੰਗਲਾਤ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਦਾਅਵੇ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਅਤੇ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਕਾਰਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਨਾਮ ਹਟਾ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਅਤੇ ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲਕਾਂ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਜ਼ਮੀਨ ਲੈ ਲਈ ਸੀ। ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦਾ ਉਪਰੋਕਤ ਕੰਮ ਸਜ਼ਾਯੋਗ ਅਪਰਾਧ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਨਾਲ ਸਰਕਾਰੀ ਜਾਇਦਾਦ ਨੂੰ ਨੁਕਸਾਨ ਪਹੁੰਚਦਾ ਹੈ। ਮੇਰੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਕਾਨੂੰਨ ਅਨੁਸਾਰ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਵਿਵਾਦਿਤ ਪਲਾਟ ਨੂੰ ਜੰਗਲਾਤ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਨਾਮ 'ਤੇ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਐਂਟਰੀ ਨੰਬਰ 88 ਨੂੰ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਦਖਲ ਅੰਦਾਜ਼ੀ ਦੇ ਜਾਰੀ ਰੱਖਣਾ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਦੋਹਰੀ ਐਂਟਰੀਆਂ ਨੂੰ ਛੱਡਣਾ/ਰੱਦ ਕਰਨਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਅਪੀਲ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦੇਣ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ।
>
> <u>ਆਦੇਸ਼</u>
>
> ਇਸ ਲਈ ਉਪਰੋਕਤ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਚੱਕਬੰਦੀ ਅਫਸਰ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਮਿਤੀ 22.7.93

---

[4] ਸੰਖੇਪ ਵਿੱਚ, 'ਏਕੀਕਰਣ ਐਕਟ'

ਅਤੇ ਸਹਾਇਕ. ਬੰਦੋਬਸਤ ਅਫਸਰ ਚੱਕਬੰਦੀ ਮਿਤੀ 28.2.2004 ਨੂੰ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਏਰੀਆ ਡੀਓ/13/10 ਦਾ ਪਲਾਟ ਨੰਬਰ 1576 ਅਤੇ ਏਰੀਆ ਦਾ ਪਲਾਟ ਨੰਬਰ 1738। 1 ਬੀਘਾ, ਪਲਾਟ ਨੰਬਰ 868/1830 ਖੇਤਰ 2-4-0 ਐਂਟਰੀ ਨੰਬਰ 881 ਜੰਗਲਾਤ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਹੋਰ ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲਕਾਂ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਕੇਸ ਦੀ ਫਾਈਲ ਰਿਕਾਰਡ ਰੂਮ ਵਿੱਚ ਭੇਜ ਦਿੱਤੀ ਗਈ।"

15. ਇਹ ਉਹ ਆਦੇਸ਼ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਕਿਰਾਏਦਾਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ।

16. ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਡਿਪਟੀ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਕੇ ਗੰਭੀਰ ਗਲਤੀ ਕੀਤੀ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਕਾਨੂੰਨੀ ਜਾਂ ਤੱਥਆਧਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਖਾਤਮਾ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 4 ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ 11.10.1952 ਨੂੰ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਸੂਚਨਾ ਇਸ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨਾਲ ਸੀ ਕਿ ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਸਥਿਤ ਸਾਰੀਆਂ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਹੋਣਗੀਆਂ। ਕਾਲਮ 5 ਵਿੱਚ ਇਹ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਪਿੰਡ ਕਾਸਮੰਡੀ ਖੁਰਦ ਦੀ 162 ਏਕੜ ਜ਼ਮੀਨ ਪਿੰਡ ਸਮਾਜ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਆਵੇਗੀ। ਅਜਿਹੀ ਸੂਚਨਾ ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਸਾਰੇ ਅਧਿਕਾਰ, ਸਿਰਲੇਖ ਅਤੇ ਵਿਆਜ, ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸਮਝੇ ਜਾਣਗੇ। ਖ਼ਤਮ ਕਰਨਾ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 117 ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਰਾਜ ਜੰਗਲਾਂ ਸਮੇਤ ਇਸ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਇੱਕ ਆਮ ਜਾਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਆਦੇਸ਼ ਦੁਆਰਾ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਨੂੰ ਪਿੰਡ ਸਭਾ ਅਤੇ ਹੋਰ ਸਥਾਨਕ ਅਥਾਰਟੀਆਂ ਨੂੰ ਤਬਦੀਲ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਕਿਸੇ ਵੀ ਧਿਰ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਜ਼ਮੀਨ, ਜੋ ਕਿ 11.10.1952 ਦੇ ਸੂਚਨਾ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਸੀ, ਰਾਜ ਦੁਆਰਾ ਕਿਸੇ ਆਮ ਜਾਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਸੀ ਕਿ ਇਸ ਨੂੰ ਗਾਓਂ ਸਭਾ ਅਤੇ/ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਸਥਾਨਕ ਅਥਾਰਟੀ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਤਬਦੀਲ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਇਸ ਲਈ, 11.10.1952 ਦੇ ਸੂਚਨਾ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਜ਼ਮੀਨ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਰਾਜ ਕੋਲ ਹੈ।

17. ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕਾਸਮੰਡੀ ਖੁਰਦ ਵਿੱਚ ਸਥਿਤ 162 ਏਕੜ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ 23.11.1955 ਨੂੰ ਸੂਚਨਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਅਜਿਹੀ ਸੂਚਨਾ ਵਿੱਚ ਦੱਸੀਆਂ ਸੀਮਾਵਾਂ ਵਾਲੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਵਰਣਨ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪਿੰਡ ਕਾਸਮੰਡੀ ਖੁਰਦ ਦੇ ਖਸਰਾ ਨੰਬਰ 1576 ਦੀ 20 ਬੀਘੇ 13 ਬਿਸਵਾ ਅਤੇ 10 ਬਿਸਵਾਨਸੀ ਸਮੇਤ 162 ਏਕੜ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਜੰਗਲਾਤ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 6 ਤਹਿਤ ਇੱਕ ਹੋਰ ਘੋਸ਼ਣਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਤ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਜੰਗਲਾਤ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 4 ਤਹਿਤ ਕਿਸੇ ਵੀ ਜ਼ਮੀਨ ਨੂੰ ਰਾਖਵਾਂ ਜੰਗਲ ਐਲਾਨਣ ਲਈ ਸੂਚਨਾ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੇ ਅਜਿਹੀ ਜ਼ਮੀਨ 'ਤੇ ਰਾਜ ਦਾ ਮਾਲਕੀ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ ਜਾਂ ਜੇ ਉਹ ਉਸ ਦੀ ਉਪਜ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ।

18. ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਕੋਲ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਜੰਗਲ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਹੈ ਜੇ ਜ਼ਮੀਨ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਹੈ ਜਿਸ 'ਤੇ ਮਾਲਕੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। 11.10.1952 ਦੇ ਸੂਚਨਾ ਅਨੁਸਾਰ 162 ਏਕੜ ਜ਼ਮੀਨ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਸੀ। ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ

ਜੰਗਲਾਤ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 4 ਦੇ ਤਹਿਤ, ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਜ਼ਮੀਨ ਨੂੰ ਰਾਖਵੇਂ ਜੰਗਲ ਵਜੋਂ ਗਠਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਸੂਚਨਾ ਜਾਰੀ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ। 23.11.1955 ਦਾ ਸੂਚਨਾ ਉਪ-ਧਾਰਾ 4 ਵਿੱਚ ਦੱਸੀਆਂ ਤਿੰਨ ਸ਼ਰਤਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ (i) ਅਜਿਹੀ ਜ਼ਮੀਨ ਨੂੰ ਰਾਖਵੇਂ ਜੰਗਲ ਵਜੋਂ ਗਠਿਤ ਕਰਨ ਦਾ ਫੈਸਲਾ, (ii) ਅਜਿਹੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਅਤੇ ਸੀਮਾਵਾਂ, ਅਤੇ (iii) ਅਜਿਹੀਆਂ ਸੀਮਾਵਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਜ਼ਮੀਨ ਵਿੱਚ ਜਾਂ ਉਸ 'ਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਹੋਂਦ, ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਅਤੇ ਹੱਦ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਅਤੇ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨਿਯੁਕਤ ਕਰਨਾ। 23.11.1955 ਨੂੰ ਧਾਰਾ 4 ਤਹਿਤ ਅਜਿਹੀ ਸੂਚਨਾ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਸਮੇਂ ਕਿਰਾਏਦਾਰਾਂ ਦਾ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਹਿੱਸੇ 'ਤੇ ਕਬਜ਼ਾ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਜਾਇਦਾਦ 'ਤੇ ਕਿਸੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਗਾਓਂ ਸਭਾ ਨੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 4 ਤਹਿਤ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤੀ ਗਈ 162 ਏਕੜ ਜ਼ਮੀਨ 'ਤੇ ਕਿਸੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਹੈ।

19. ਜੰਗਲਾਤ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 5 ਇਹ ਕਹਿੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਜੰਗਲਾਤ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 4 ਅਧੀਨ ਸੂਚਨਾ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਜ਼ਮੀਨ ਵਿੱਚ ਜਾਂ ਉਸ 'ਤੇ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ, ਸਿਵਾਏ ਉੱਤਰਾਧਿਕਾਰ ਜਾਂ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂ ਉਸ ਵੱਲੋਂ ਲਿਖਤੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕੀਤੀ ਗਈ ਗ੍ਰਾਂਟ ਜਾਂ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੇ ਤਹਿਤ। ਜੰਗਲਾਤ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 4 ਤਹਿਤ 23.11.1955 ਦਾ ਸੂਚਨਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਗਾਓਂ ਸਭਾ ਦੁਆਰਾ ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤੀ ਜ਼ਮੀਨ ਵਿੱਚ ਅਧਿਕਾਰ ਦਾ ਕੋਈ ਤਬਾਦਲਾ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਸੀ।

20. ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਜੰਗਲਾਤ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 6 ਤਹਿਤ ਹਰੇਕ ਕਸਬੇ ਅਤੇ ਪਿੰਡ ਵਿੱਚ ਸਥਾਨਕ ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਘੋਸ਼ਣਾ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਸੀ, ਜਿੰਨਾ ਸੰਭਵ ਹੋ ਸਕੇ, ਪ੍ਰਸਤਾਵਿਤ ਜੰਗਲ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਅਤੇ ਸੀਮਾਵਾਂ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਜੰਗਲਾਤ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 6 ਤਹਿਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਘੋਸ਼ਣਾ ਵਿੱਚ ਖਸਰਾ ਨੰਬਰ 1576 ਸਮੇਤ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਖਸਰਾ ਨੰਬਰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਅਜਿਹਾ ਖਸਰਾ ਨੰਬਰ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 4 ਤਹਿਤ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕੁੱਲ ਜੰਗਲਾਤ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਬਣਦਾ ਹੈ ਜੋ 162 ਏਕੜ ਹੈ। ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ ਦੀ ਘੋਸ਼ਣਾ ਇਲਾਕੇ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਪਰ ਗਾਓਂ ਸਭਾ ਸਮੇਤ ਕਿਸੇ ਨੇ ਵੀ ਜ਼ਮੀਨ ਨੂੰ ਜੰਗਲ ਖੇਤਰ ਐਲਾਨਣ 'ਤੇ ਇਤਰਾਜ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ।

21. ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਸ੍ਰੀ ਖਾਨ ਅਤੇ ਪਿੰਡ ਸਭਾ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਸ੍ਰੀ ਹੁੱਡਾ ਨੇ ਜ਼ੋਰਦਾਰ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਜੰਗਲਾਤ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 4 ਤਹਿਤ ਸੂਚਨਾ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਵੇਰਵਿਆਂ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਸਿਵਾਏ ਕੁੱਲ 162 ਏਕੜ ਰਕਬਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ। ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਅਜਿਹੀ ਸੂਚਨਾ ਅਸਪਸ਼ਟ ਹੈ ਅਤੇ ਜੰਗਲਾਤ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 4 ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ। ਜੰਗਲਾਤ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 6 ਤਹਿਤ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਘੋਸ਼ਣਾ ਵਿੱਚ ਹੀ ਖਸਰਾ ਨੰਬਰ 1576 ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

22. ਸਾਨੂੰ ਸ੍ਰੀ ਖਾਨ ਅਤੇ ਸ੍ਰੀ ਹੁੱਡਾ ਵੱਲੋਂ ਉਠਾਈ ਗਈ ਦਲੀਲ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਯੋਗਤਾ ਨਜ਼ਰ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦੀ। 23.11.1955 ਨੂੰ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਤ ਸੂਚਨਾ ਵਿੱਚ, ਇੱਕ ਸੀ

ਘੋਸ਼ਣਾ ਕਿ 162 ਏਕੜ ਜ਼ਮੀਨ ਜੰਗਲ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਹੋਵੇਗੀ। ਜੰਗਲਾਤ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 4 ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ (1) ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਸੜਕਾਂ, ਨਦੀਆਂ, ਪਹਾੜਾਂ ਜਾਂ ਹੋਰ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਜਾਂ ਅਸਾਨੀ ਨਾਲ ਸਮਝਣਯੋਗ ਸੀਮਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਜੰਗਲ ਦੀਆਂ ਸੀਮਾਵਾਂ ਦਾ ਵਰਣਨ ਕਰਨਾ ਕਾਫ਼ੀ ਹੋਵੇਗਾ। 23.11.1955 ਦੇ ਸੂਚਨਾ ਵਿੱਚ ਇਸ ਵਿੱਚ ਦੱਸੇ ਗਏ ਚਾਰੇ ਪਾਸਿਆਂ ਦੀਆਂ ਸੀਮਾਵਾਂ ਹਨ। ਜੰਗਲਾਤ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 4 ਦੇ ਤਹਿਤ ਕੋਈ ਹੋਰ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਹ ਜੰਗਲਾਤ ਐਕਟ ਦੀ ਸਿਰਫ ਧਾਰਾ 4 ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਪ੍ਰਸਤਾਵਿਤ ਜੰਗਲ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਅਤੇ ਸੀਮਾਵਾਂ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੈ। ਜੰਗਲਾਤ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 6 ਦੀ ਅਜਿਹੀ ਧਾਰਾ (ਏ) ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਖਸਰਾ ਨੰਬਰਾਂ ਦਾ ਵੇਰਵਾ ਜੋ 162 ਏਕੜ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਸੀ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਤ ਘੋਸ਼ਣਾ ਵਿੱਚ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਕਾਨੂੰਨੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆਤਮਕ ਲੋੜਾਂ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹਨ।

23. ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੇ ***ਯੂ.ਪੀ. ਰਾਜ*** ਬਨਾਮ ***ਡਿਪਟੀ ਏਕੀਕਰਨ ਦੇ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਅਤੇ ਹੋਰ***[5] ਵਜੋਂ ਰਿਪੋਰਟ ਕੀਤੇ ਗਏ ਇੱਕ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਜ਼ਮੀਨ ਨੂੰ ਜੰਗਲਾਤ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 20 ਦੇ ਤਹਿਤ ਰਾਖਵੇਂ ਜੰਗਲ ਵਜੋਂ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਪਰ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਨੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਜ਼ਮੀਨ 'ਤੇ ਕਬਜ਼ਾ ਕਰ ਲਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਸਿਰਦਾਰੀ ਅਧਿਕਾਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੇ ਸਨ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਖਾਤਮਾ ਐਕਟ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਰਾਜ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਮਾਲਕ ਹੈ ਅਤੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ, ਭਾਵੇਂ ਉਹ ਸਿਰਦਾਰ ਹੋਣ, ਫਿਰ ਵੀ ਕਾਰਜਕਾਲ ਧਾਰਕ ਹੋਣਗੇ। ਇਹ ਵੀ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਜੰਗਲਾਤ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 20 ਦੇ ਤਹਿਤ ਸੂਚਨਾ ਦੇ ਪਿੱਛੇ ਜਾਣ ਲਈ ਇਕਸਾਰਤਾ ਅਥਾਰਟੀਆਂ ਦਾ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਕਿਹਾ:

> "7. ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਜਿਹੜਾ ਵਿਅਕਤੀ ਸਿਰਦਾਰ ਵਜੋਂ ਜ਼ਮੀਨ ਰੱਖ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਉਸ ਨੂੰ ਖਾਤਮਾ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਮਲਕੀਅਤ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸਨ। ਉਹ ਇੱਕ ਕਾਰਜਕਾਲ-ਧਾਰਕ ਸੀ ਅਤੇ ਮਾਲਕੀ ਅਧਿਕਾਰ ਰਾਜ ਕੋਲ ਸਨ। ਇਸ ਲਈ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਇਹ ਮੰਨ ਕੇ ਪੇਟੈਂਟ ਗਲਤੀ ਕੀਤੀ ਕਿ ਸਿਰਦਾਰ ਵਜੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਰੁਤਬੇ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਮਾਲਕ ਹਨ। ਰਾਜ ਖਾਤਮਾ ਐਕਟ ਤਹਿਤ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਮਾਲਕ ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਤੇ, ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 4 ਤਹਿਤ ਸੂਚਨਾ ਜਾਰੀ ਕਰਨਾ ਜਾਇਜ਼ ਸੀ।
>
> xx xx xx
>
> 10. ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਜੰਗਲਾਤ ਨਿਪਟਾਰਾ ਅਧਿਕਾਰੀ ਕੋਲ ਸਿਵਲ ਅਦਾਲਤ ਦੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਉਸ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਅਪੀਲ ਅਤੇ ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਸੋਧ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੈ। ਇਹ ਐਕਟ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸੰਪੂਰਨ ਕੋਡ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਵਿੱਚ ਰਿਜ਼ਰਵ ਜੰਗਲ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕਰਨ ਅਤੇ ਨੋਟੀਫਾਈ ਕਰਨ ਲਈ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ। ਇਕ ਵਾਰ ਜਦੋਂ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 20 ਤਹਿਤ ਕਿਸੇ ਜ਼ਮੀਨ ਨੂੰ ਰਿਜ਼ਰਵ ਜੰਗਲ ਐਲਾਨਣ ਵਾਲਾ ਸੂਚਨਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਦੁਆਰਾ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਉਕਤ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਸਾਰੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖਤਮ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ

---

[5] (1996) 5 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ 194

ਹੁਣ ਉਪਲਬਧ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਸੂਚਨਾ ਇਕਸਾਰਤਾ ਅਥਾਰਟੀਆਂ ਲਈ ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸਿਵਲ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫਰਮਾਨ। ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਵਣ ਬੰਦੋਬਸਤ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਬਾਰੇ ਇਤਰਾਜ਼ ਸਮੇਤ ਇਤਰਾਜ਼ ਅਤੇ ਦਾਅਵੇ ਬਹੁਤ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾਇਰ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਐਕਟ ਤਹਿਤ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਕੋਈ ਇਤਰਾਜ਼ ਜਾਂ ਦਾਅਵਾ ਦਾਇਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ। ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 20 ਤਹਿਤ ਸੂਚਨਾ ਜਾਰੀ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਇਕਸਾਰਤਾ ਅਥਾਰਟੀਆਂ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਉਕਤ ਸੂਚਨਾ 'ਤੇ ਕੋਈ ਇਤਰਾਜ਼ ਨਹੀਂ ਉਠਾ ਸਕਦੇ ਸਨ। ਏਕੀਕਰਨ ਅਧਿਕਾਰੀ ਸੂਚਨਾ ਨਾਲ ਬੰਨ੍ਹੇ ਹੋਏ ਸਨ ਜਿਸ ਨੇ ਅੰਤਿਮ ਰੂਪ ਦੇ ਦਿੱਤਾ ਸੀ।"

24. ਸ੍ਰੀ ਖਾਨ ਨੇ ਅੱਗੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਜੰਗਲਾਤ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 20 ਤਹਿਤ ਅੰਤਿਮ ਸੂਚਨਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਜੰਗਲਾਤ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 20 ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਨ ਨਾਲ ਇਹ ਨਹੀਂ ਪਤਾ ਲੱਗਦਾ ਕਿ ਰਾਖਵੇਂ ਜੰਗਲ ਲਈ ਸੂਚਨਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਕਰਨ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੈ ਪਰ ਧਾਰਾ 20 ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਜਿਹੀ ਸੂਚਨਾ ਦੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ ਲਈ ਕੋਈ ਸਮਾਂ ਸੀਮਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਭਾਵੇਂ ਜੰਗਲਾਤ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 20 ਅਧੀਨ ਸੂਚਨਾ ਜਾਰੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਜੰਗਲਾਤ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 5 ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ, ਅਜਿਹੀ ਸੂਚਨਾ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਜ਼ਮੀਨ 'ਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਮਨਾਹੀ ਹੈ, ਸਿਵਾਏ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂ ਉਸ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਲਿਖਤੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕੀਤੇ ਗਏ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਰਾਹੀਂ। ਕਿਉਂਕਿ ਅਜਿਹਾ ਕੋਈ ਲਿਖਤੀ ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ ਰਾਜ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂ ਉਸ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜਿਸ ਨੂੰ ਇਹ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਇਸ ਲਈ ਪਿੰਡ ਸਭਾ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਲੀਜ਼ ਦੇਣ ਦੇ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਸੀ।

25.ਇੱਕ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ***ਉੱਤਰਾਖੰਡ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ*** ਬਨਾਮ ***ਕੁਮਾਉਂ ਸਟੋਨ ਕਰੱਸ਼ਰ*** [6] ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਕਿ ਕਿਉਂਕਿ ਜੰਗਲਾਤ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 20 ਤਹਿਤ ਸੂਚਨਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਧਾਰਾ 4 ਤਹਿਤ ਜਾਰੀ ਸੂਚਨਾ ਦੁਆਰਾ ਕਵਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਜ਼ਮੀਨ ਨੂੰ ਜੰਗਲ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ 1965 ਦੇ ਯੂਪੀ ਐਕਟ ਨੰਬਰ 23 ਦੁਆਰਾ ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਸੋਧੇ ਗਏ ਜੰਗਲਾਤ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 5 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕਰਦਿਆਂ ਦਲੀਲ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਰਾਜ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯਮ ਜੰਗਲਾਤ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 4 ਤਹਿਤ ਸੂਚਨਾ ਜਾਰੀ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਜੰਗਲਾਤ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 20 ਤਹਿਤ ਸੂਚਨਾ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਕਿਹਾ:

"145. ਇਸ ਮੋੜ 'ਤੇ, ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਉਠਾਈ ਗਈ ਇੱਕ ਦਲੀਲ 'ਤੇ ਧਿਆਨ ਦੇਣਾ ਵੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ ਨੇ ਹਾਲਾਂਕਿ 1927 ਦੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 4 ਤਹਿਤ ਸੂਚਨਾ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਜੰਗਲ ਵਜੋਂ ਜ਼ਮੀਨ ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ

---

[6] (2018) 14 ਐਸ. ਸੀ. ਸੀ. 537

ਪਰ 1927 ਦੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 20 ਤਹਿਤ ਕੋਈ ਅੰਤਿਮ ਸੂਚਨਾ ਜਾਰੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਧਾਰਾ 4 ਅਧੀਨ ਜਾਰੀ ਸੂਚਨਾ ਦੁਆਰਾ ਕਵਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਜ਼ਮੀਨ ਨੂੰ ਜੰਗਲ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਤਾਂ ਜੋ ਉਸ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚੋਂ ਲੰਘਣ ਵਾਲੇ ਜੰਗਲਾਤ ਉਤਪਾਦਾਂ 'ਤੇ ਟ੍ਰਾਂਜ਼ਿਟ ਫੀਸ ਲਗਾਈ ਜਾ ਸਕੇ। ਉਪਰੋਕਤ ਪੇਸ਼ਕਾਰੀ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ, 25-11-1965 ਤੋਂ 1965 ਦੇ ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਐਕਟ 23 ਦੁਆਰਾ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਧਾਰਾ 5 ਨੂੰ ਨੋਟ ਕਰਨਾ ਕਾਫ਼ੀ ਹੈ। 1965 ਦੇ ਉਪਰੋਕਤ ਯੂ.ਪੀ. ਐਕਟ 23 ਦੁਆਰਾ ਧਾਰਾ 5 ਨੂੰ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨਾਲ ਬਦਲ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ:

> **"5. ਜੰਗਲਾਤ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ 'ਤੇ ਰੋਕ -** ਧਾਰਾ 4 ਅਧੀਨ ਸੂਚਨਾ ਜਾਰੀ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਅਜਿਹੀ ਸੂਚਨਾ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਜ਼ਮੀਨ ਵਿੱਚ ਜਾਂ ਉਸ 'ਤੇ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ, ਸਿਵਾਏ ਉੱਤਰਾਧਿਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂ ਸਰਕਾਰ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂ ਉਸ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਲਿਖਤੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕੀਤੇ ਗਏ ਜਾਂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੇ ਤਹਿਤ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਸੂਚਨਾ ਜਾਰੀ ਹੋਣ ਵੇਲੇ ਇਹ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ; ਅਤੇ ਅਜਿਹੀ ਜ਼ਮੀਨ ਵਿੱਚ ਖੇਤੀ ਲਈ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਮਕਸਦ ਲਈ ਕੋਈ ਨਵੀਂ ਸਫਾਈ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ, ਨਾ ਹੀ ਉਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਰੁੱਖ ਕੱਟਿਆ ਜਾਵੇਗਾ, ਗਿਰਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ, ਕੱਟਿਆ ਜਾਵੇਗਾ, ਕੱਟਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਟੈਪ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਾਂ ਸਾੜਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਾਂ ਇਸ ਦੀ ਛਾਲ ਜਾਂ ਪੱਤੇ ਕੱਟ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ, ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਨੁਕਸਾਨੇ ਗਏ ਹਨ, ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਇਸ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਜੰਗਲਾਤ ਉਪਜ ਹਟਾਈ ਜਾਵੇਗੀ, ਸਿਵਾਏ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਏ ਗਏ ਨਿਯਮਾਂ ਅਨੁਸਾਰ।"

146. ਧਾਰਾ 5 ਵਿੱਚ ਸਪਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਿਵਸਥਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 4 ਅਧੀਨ ਸੂਚਨਾ ਜਾਰੀ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕੋਈ ਵੀ ਜੰਗਲਾਤ ਉਪਜ ਉਸ ਵਿੱਚੋਂ ਨਹੀਂ ਹਟਾਈ ਜਾ ਸਕਦੀ, ਸਿਵਾਏ ਅਜਿਹੇ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਜੋ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਬਣਾਏ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਧਾਰਾ 4 ਤਹਿਤ ਸੂਚਨਾ ਜਾਰੀ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਰਾਜ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯਮ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਦੀ ਇਹ ਦਲੀਲ ਸਵੀਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਕਿ ਕਿਉਂਕਿ ਧਾਰਾ 20 ਤਹਿਤ ਕੋਈ ਅੰਤਿਮ ਸੂਚਨਾ ਜਾਰੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ 1978 ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯਮਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ।"

26. ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇੱਕ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ***ਪ੍ਰਹਿਲਾਦ ਪ੍ਰਧਾਨ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਸੋਨੂੰ ਕੁਮਹਾਰ ਅਤੇ ਹੋਰ***।[7] ਮਾਲ ਰਿਕਾਰਡਾਂ ਵਿੱਚ ਐਂਟਰੀਆਂ ਦੇ ਅਧਾਰ ਤੇ ਮਾਲਕੀ ਦੀ ਦਲੀਲ ਨੂੰ ਨਕਾਰ ਦਿੱਤਾ। ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਮਾਲੀਆ ਰਿਕਾਰਡ ਜਾਇਦਾਦ ਨੂੰ ਸਿਰਲੇਖ ਪ੍ਰਦਾਨ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਸਿਰਲੇਖ 'ਤੇ ਕੋਈ ਅਨੁਮਾਨਤ ਮੁੱਲ ਹੈ। ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਕਿਹਾ:

> "5. ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਵੱਲੋਂ ਉਠਾਈ ਗਈ ਦਲੀਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕਿਉਂਕਿ ਮੰਗਲ ਕੁਮਹਾਰ 1964 ਦੇ ਸਰਵੇਖਣ ਨਿਪਟਾਰੇ ਅਨੁਸਾਰ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਸੀ, ਇਸ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਉਸਦੀ ਸਵੈ-ਪ੍ਰਾਪਤ ਜਾਇਦਾਦ ਸੀ। ਇਹ ਦਲੀਲ ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਗਲਤ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਐਂਟਰੀਆਂ ਹਨ

---

[7] (2019) 10 ਐਸਸੀਸੀ 259

ਮਾਲ ਰਿਕਾਰਡਾਂ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਜਾਇਦਾਦ ਨੂੰ ਸਿਰਲੇਖ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ, ਨਾ ਹੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਸਿਰਲੇਖ 'ਤੇ ਕੋਈ ਅਨੁਮਾਨਿਤ ਮੁੱਲ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਉਹ ਸਿਰਫ ਉਸ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਸਮਰੱਥ ਬਣਾਉਂਦੇ ਹਨ ਜਿਸ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਇੰਤਕਾਲ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਉਹ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਅਧੀਨ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਭੂਮੀ ਮਾਲੀਆ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ, ਸਿਰਫ ਇਸ ਲਈ ਕਿ ਮੰਗਲ ਕੁਮਹਾਰ ਦਾ ਨਾਮ 1964 ਦੇ ਸਰਵੇਖਣ ਨਿਪਟਾਰੇ ਵਿੱਚ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਵਜੋਂ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਇਸ ਨਾਲ ਉਹ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦਾ ਇਕਲੌਤਾ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਮਾਲਕ ਨਹੀਂ ਬਣ ਜਾਵੇਗਾ।

27. ਫ਼ਸਲ ਸਾਲ 1395 ਤੋਂ 1400 ਤੱਕ ਦੀ ਛੇ ਸਾਲਾਨਾ ਖਤੌਨੀ ਇਸ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨਾਲ ਹੈ ਕਿ ਜ਼ਮੀਨ ਜੰਗਲਾਤ ਐਕਟ ਅਨੁਸਾਰ ਰਾਖਵੇਂ ਜੰਗਲ ਵਜੋਂ ਤਬਦੀਲ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਅਜਿਹਾ ਮਾਲੀਆ ਰਿਕਾਰਡ ਖਸਰਾ ਨੰਬਰ 1576 ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਹੈ। ਇਹ ਸਿਰਫ 1394 ਫਸਲੀ ਤੋਂ 1395 ਫਸਲੀ ਦੀ ਮਿਆਦ ਦੇ ਮਾਲ ਰਿਕਾਰਡ ਵਿੱਚ ਹੈ, ਕਿਰਾਏਦਾਰਾਂ ਦੇ ਨਾਮ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਮਿਲਦਾ ਹੈ ਪਰ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਆਧਾਰ ਦੇ। ਮਾਲੀਆ ਰਿਕਾਰਡ ਸਿਰਲੇਖ ਦਾ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਭਾਵੇਂ ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਦਾ ਨਾਮ ਮਾਲ ਰਿਕਾਰਡ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਹੈ ਪਰ ਜੰਗਲਾਤ ਐਕਟ ਤਹਿਤ ਲੀਜ਼ ਬਣਾਉਣ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਹਾਇਕ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਅਜਿਹੀ ਐਂਟਰੀ ਬੇਅਰਥ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਨਾਲ ਗੁੰਡਾ ਸਭਾ ਦੇ ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਵਜੋਂ ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਹੋਣ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤੀ ਗਈ 12 ਬੀਘੇ ਜ਼ਮੀਨ 'ਤੇ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ, ਮਾਲਕੀ ਜਾਂ ਵਿਆਜ ਪੈਦਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ।

28. ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਏਕੀਕਰਨ ਐਕਟ ਤਹਿਤ ਕਿਰਾਏਦਾਰਾਂ ਵੱਲੋਂ ਦਾਇਰ ਇਤਰਾਜ਼ਾਂ ਅਤੇ ਜੰਗਲਾਤ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਇਤਰਾਜ਼ਾਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਕਿਉਂਕਿ ਜੰਗਲਾਤ ਵਿਭਾਗ ਵੱਲੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕੋਈ ਇਤਰਾਜ਼ ਦਾਇਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਇਸ ਲਈ ਇਤਰਾਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਏਕੀਕਰਨ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 49 ਦੁਆਰਾ ਰੋਕਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਅਸੀਂ ਵੇਖਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਜਿਹੀ ਖੋਜ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਗਲਤ ਹੈ। ਇਹ ਜ਼ਮੀਨ ਇੱਕ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਤਹਿਤ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਤ ਸੂਚਨਾ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਜੰਗਲਾਤ ਵਿਭਾਗ ਕੋਲ ਹੈ। ਇਹ ਠੇਕੇਦਾਰ ਸੀ ਜਿਸ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਸਮਰੱਥ ਅਥਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਲਿਖਤੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਮਝੌਤੇ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਜੰਗਲ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ 'ਤੇ ਹੱਕ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨਾ ਪਿਆ ਸੀ ਪਰ ਲਿਖਤੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹਾ ਕੋਈ ਸਮਝੌਤਾ ਪੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਸਿਰਫ ਮਾਲ ਰਿਕਾਰਡ ਵਿੱਚ ਐਂਟਰੀ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਧਿਕਾਰ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ।

29. ਇਸ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਅਸੀਂ ਵੇਖਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਕਾਇਮ ਨਹੀਂ ਰੱਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਇਸ ਨੂੰ ਇਕ ਪਾਸੇ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਅਪੀਲ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਹੈ। 8.7.2004 ਨੂੰ ਏਕੀਕਰਨ ਦੇ ਡਿਪਟੀ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਬਹਾਲ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਦਿਵਿਆ ਪਾਂਡੇ ਅਪੀਲ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਗਈ।

ਬੇਦਾਅਵਾ :- ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਰਣਾ/ਨਿਆਂ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ । ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ ਨਿਆਂ/ ਨਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ ।

